

Frank Gerits

internationale geschiedenis European University Institute Firenze / KU Leuven

Europa begrijpt enkel de taal van het terrorisme

Afrika gelooft niet meer in Europa

Met de top in Brussel vorige week, na ontmoetingen in Caïro (2000), Lissabon (2007) en Tripoli (2010), is Europa erg laat om in dialoog te treden met Afrika. Japan organiseerde reeds een Afrikatop in 1993, terwijl India en China als opkomende economieën lucratieve deals blijven sluiten met de landen van het Afrikaanse continent.

Bovendien werd de top in Brussel overschaduwd door de twintigste verjaardag van de genocide in Rwanda en de crisis in the Centraal Afrikaanse Republiek. Terwijl Alexandre-Ferdinand Nguendet, interim-president van de CAR, steun toegezegd wordt om een nieuwe genocide in het hart van Afrika te voorkomen, wordt de president van Rwanda Paul Kagame gemeden omwille van zijn steun aan de rebellen van M23 in Oost-Congo. Hij had bij de herdenking van de Rwandese genocide eerder deze week dan ook harde woorden voor de Europese kolonisten.

De dekolonisatie van de jaren 1960 geeft de relatie tussen Afrika en de wereld nog steeds vorm. Andris

Piebalgs, de eurocommissaris voor ontwikkelingssamenwerking, legt de vinger op de wonde in een interview met het Africa Report, als hij stelt dat Europa nog steeds niet het potentieel van Afrika ontdekt heeft. De Chinezen en de Indiërs zijn daarentegen wel succesvol en daar is een eenvoudige reden voor: de geschiedenis heeft hen een voorsprong gegeven.

BANDUNG

In 1955 waren beide landen immers aanwezig op de Bandung Conferentie in Indonesië, een bijeenkomst van Derde Wereld-leiders die samen een vuist wilden maken ten opzichte van de imperiale machten die hun kolonies in snel tempo onafhankelijkheid verleenden. Op deze bijeenkomst en in de geschriften van anticoloniale denkers kwam een steeds weerkerende klacht naar boven. Europa had namelijk de belofte om Afrika en Azië te ontwikkelen en te beschaven, niet ingelost.

De onafhankelijke Aziatische landen - met de Indische president Jawaharlal Nehru op kop - stelden daarom voor om de Afrikaanse landen die nog onder het kolo-

De Afrikanen verwachten weinig van de EU omdat ze hun verleden kennen. Bovendien vinden ze de EU hypocriet inzake democratie en mensenrechten in Afrika.

niale juk gebukt gingen, te helpen in hun ontwikkeling. Met anderen woorden, Azië zou slagen waar de imperiale mogendheden - Frankrijk, Groot-Brittannië, België en Portugal - gefaald hadden. Het Westen van zijn kant interpreteerde de Bandung-conferentie echter niet als een oproep om de koloniale orde af te breken, maar als een roep om meer hulp van het Westen.

BANDUNG 2.0

Hoewel we de ideeën over onderontwikkeling en modernisering verwezen hebben naar de prullenmand van de koloniale geschiedenis, lijken

andere aspecten van die relatie wel te overleven. De Bandung-solidariteit schraagt de Indische en Chinese economische politiek en wekt vertrouwen bij de Afrikanen, maar de Europese Unie slaagt er niet in om een economisch win-win relatie met Afrika uit te bouwen. In tegenstelling tot de EU-VS top een week tevoren, lag de nadruk tijdens de EU-Afrika top niet op het uit het slop trekken van een veel minder bekend vrijhandelsverdrag met ECOWAS, de Economische Gemeenschap van West-Afrikaanse staten. Bovenaan de agenda stonden ontwikkelingshulp en het leveren van troepen.

De Europese Unie en de VS lijken enkel aandachtig als Afrikaanse problemen verwoord worden in een taal die voor hen begrijpelijk is. Waar Afrikaanse leiders tot 1990 de taal van de Koude Oorlog spraken als ze de aandacht van the *Global North* wilden, spreken ze vandaag de taal van het terrorisme.

De top voor nucleaire veiligheid in Den Haag werd bijvoorbeeld bijgewoond door de Nigeriaanse president Goodluck Jonathan, die er zich verzekerde van de nodige hulp om nucleair materiaal in Nige-

ria te beveiligen, hulp die hij kreeg omdat Boko Haram beschouwd wordt als een internationale terroristische organisatie.

De Afrikanen van hun kant verwachten weinig van de EU omdat zij hun verleden kennen. Bovendien vinden ze de EU hypocriet inzake democratie en mensenrechten in Afrika, eveneens een oud zeer. Enerzijds wordt de staatsgreep van de Egyptische generaal Abdel Fattah al-Sisi door Europa gezien als een redding van de democratie, terwijl de Afrikaanse Unie het lidmaatschap van Egypte heeft opgeschort. Anderzijds zal Uhuru Kenyatta, de president van Kenya, in juli 2013 worden berecht in Den Haag voor zijn aandeel in het geweld dat uitbrak na de verkiezingen van 2007.

Als deze bijeenkomsten niet willen vervallen in een Bandung 2.0 en de percepties die sinds 1955 ontwikkeld zijn niet willen bestendigen, dan zullen de Europese en Afrikaanse leiders hun relatie grondig moeten herbekijken. Hoezeer ze daartoe in staat zijn in tijden van Europese economische crisis, is nog maar de vraag.